

Prezentácia spracovaných a validovaných štatistických informácií

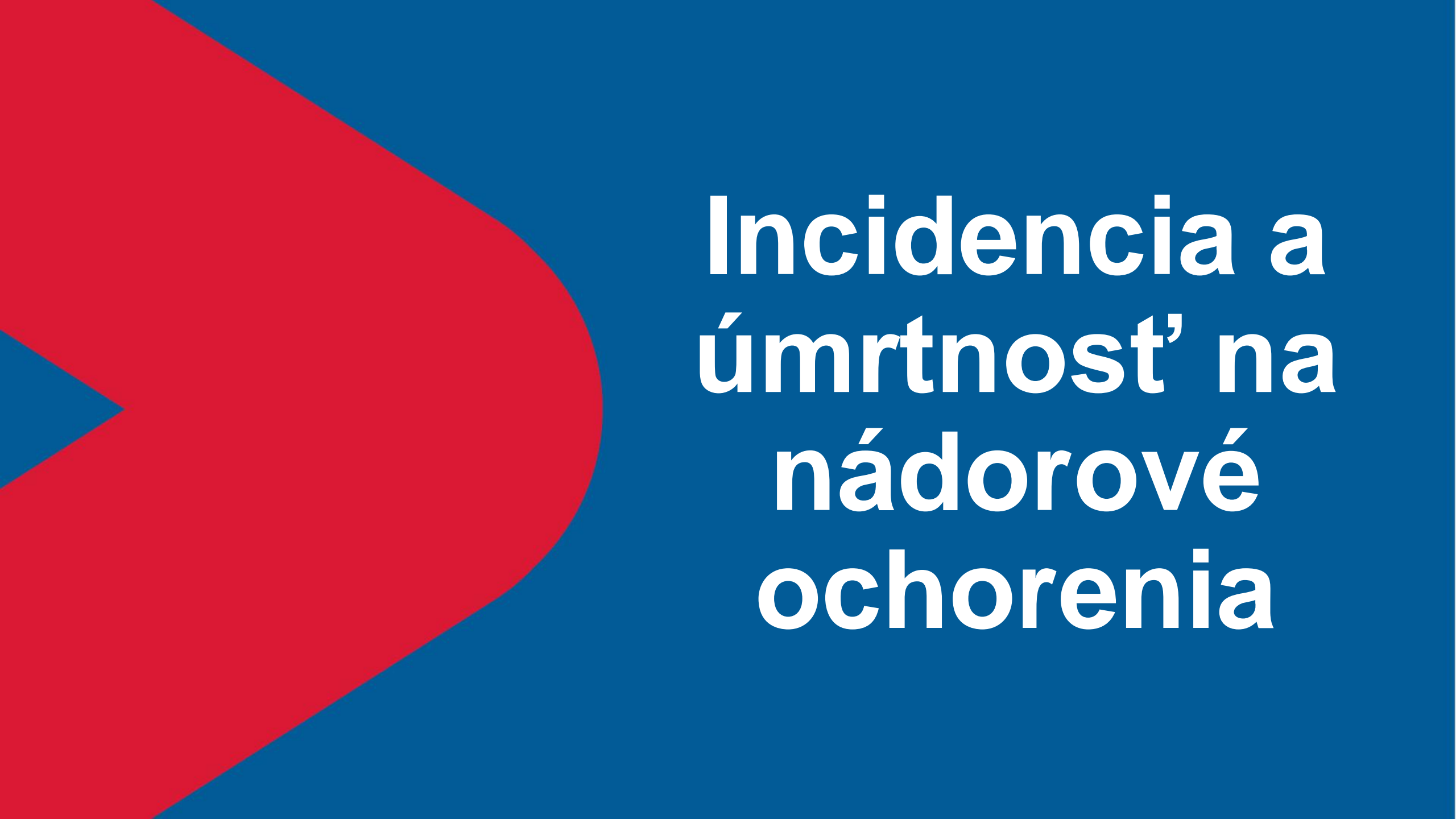
Skríning a onkologické ochorenia v SR

Bratislava, 17.10.2024

Národné centrum
zdravotníckych informácií

Ing. Martina Vrbiková, Odbor reportingu a analýz
Ing. Martina Rafajová, PhD., Odbor registrov a zberu údajov

The background features a large, abstract shape on the left side, composed of a red area and a blue area. The red area is a large, rounded shape that tapers to the left, while the blue area is a smaller, triangular shape pointing to the right. The rest of the background is a solid blue color.

Incidenca a úmrtnosť na nádorové ochorenia

Incidencia zhubných nádorov

Spracované klinické údaje Národného onkologického registra SR

Roky 1978 – 2014

Štatistické výstupy z Národného onkologického registra
Slovenskej republiky (NOR SR) (nczisk.sk) - prebieha spracovanie roku 2015

Novodiagnostikované zhubné nádory v SR na základe administratívnych údajov o
uhradenej zdravotnej starostlivosti zo strany ZP

Roky 2017 – 2022

Počet novodiagnostikovaných zhubných nádorov zo spracovaných
údajov ZP (nczisk.sk) - prebieha aktualizácia na základe up-date algoritmu výpočtu

358,26 žien zo 100 tis.
427,12 mužov zo 100 tis.

Incidencia zhubného nádoru (NOR SR) v roku **1996**

757,64 žien zo 100 tis. (+111,48%)
764,55 mužov zo 100 tis. (+79%)

Počet novodiagnostikovaných prípadov ZN v roku **2022**
(podľa administratívnych údajov ZP)

159,35 žien zo 100 tis.
257,88 mužov zo 100 tis.

Počet úmrtí s dg. príčiny úmrtia zhubný nádor v roku **1996**

211,55 žien zo 100 tis. (+32,76%)
270,88 mužov zo 100 tis. (+5,04%)

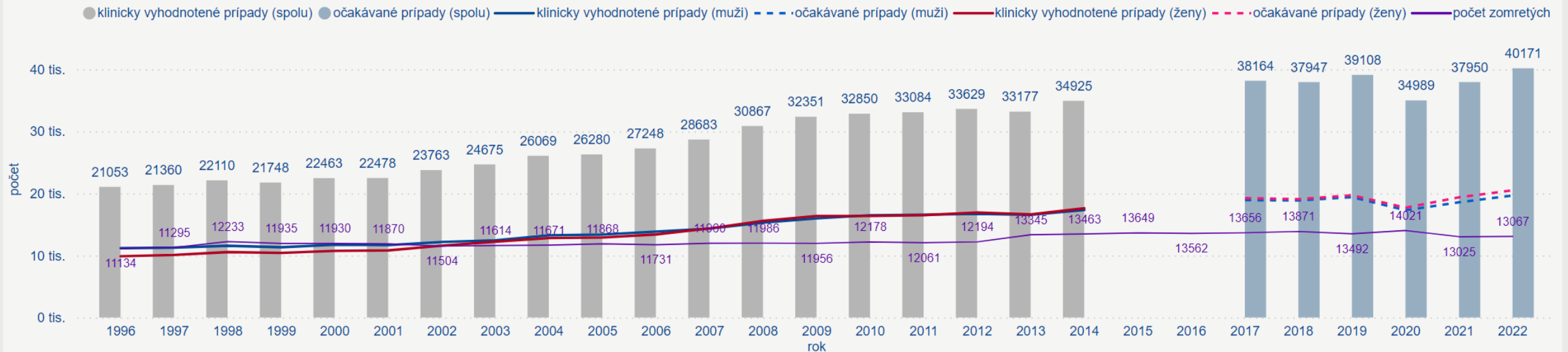
Počet úmrtí s dg. príčiny úmrtia zhubný nádor v roku **2022**

Počet nových prípadov a hrubá miera incidencie v rokoch 1996-2014 (NOR SR) a v rokoch 2017-2022 z údajov ZP

*Počet prípadov zhubných nádorov sledovaných Dg v NOR SR stanovený na základe administratívnych údajov zdravotných poisťovní vzrástol oproti klinicky spracovaným prípadom zhubných nádorov v sledovanom období **1,91 násobne**.
Počet úmrtí vrátil v rovnakom období **1,17 násobne**.*

Absolútny počet novodiagnostikovaných nádorových ochorení* a absolútny počet zomretých na nádorové ochorenia za roky 1996 – 2022

*klinicky vyhodnotený prípad v NOR SR za roky 1996 – 2014 a očakávané prípady na základe údajov ZP za roky 2017 – 2022

Počet nových prípadov a hrubá miera incidencie v rokoch 1996-2014 (NOR SR) a v rokoch 2017-2022 z údajov ZP

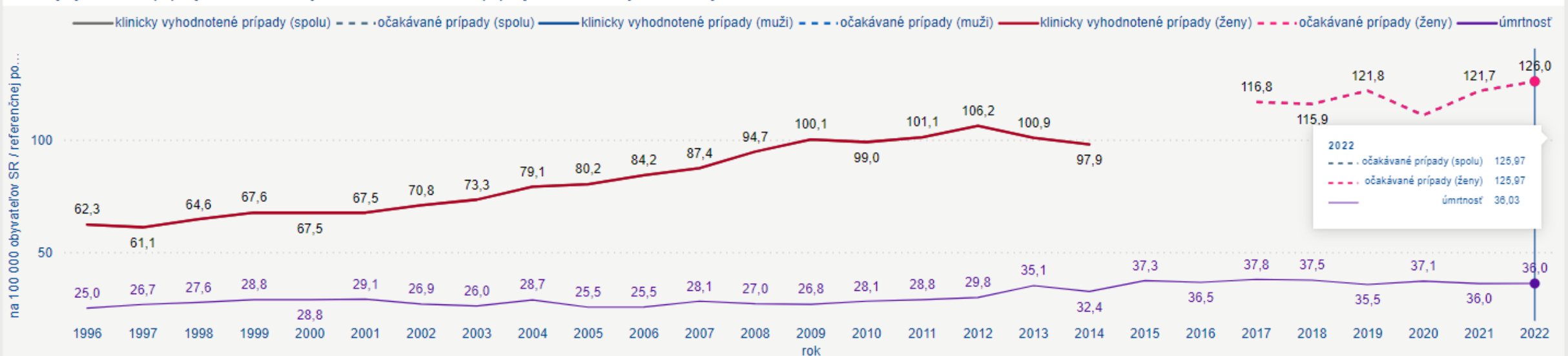
C50 – Zhubný nádor prsníka

Hrubá incidencia na základe klinicky spracovaných dát v NOR SR alebo na základe administratívnych údajov ZP predstavuje v priemere hodnotu **91,14 prípadu/100 obyv. ročne**, pričom za sledované obdobie došlo k **2-násobnému navýšeniu**.

Hrubá mortalita sa v priemere pohybuje na úrovni **30,68 prípadu/100 obyv. ročne**, pričom za sledovaného obdobia došlo k **1,44 násobnému navýšeniu**.

Hrubá miera incidencie* a hrubá miera úmrtnosti na nádorové ochorenia za roky 1996 – 2022

*klinicky vyhodnotené prípady v NOR SR za roky 1996 – 2014 a očakávané prípady na základe údajov ZP za roky 2017 – 2022

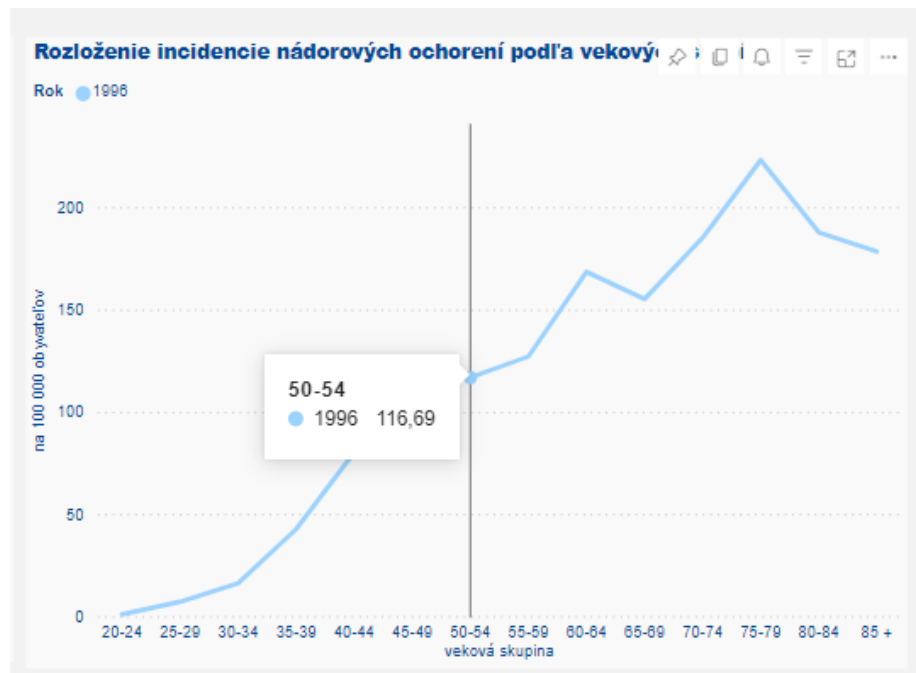
2022	očakávané prípady (spolu)	očakávané prípady (ženy)	úmrtnosť
	125,97	125,97	36,03

Vekovo-špecifická incidencia v rokoch 1996-2014 (NOR SR) a v rokoch 2017-2022 z údajov ZP

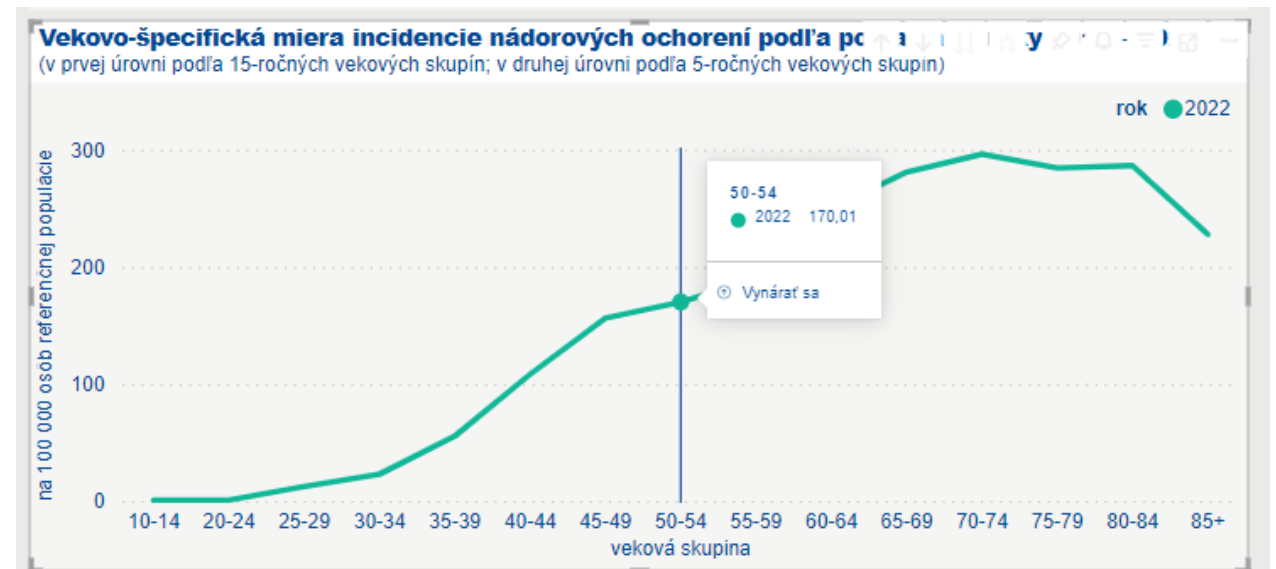
C50 – Zhubný nádor prsníka

Vekovo-špecifická incidencia na základe klinicky spracovaných dát v NOR SR alebo na základe administratívnych údajov ZP sa vo vekovej skupine **50-54 ročných žien** (zaradenie do onkologického skríningu) **zvýšila 1,45 násobne**.

Hrubá mortalita sa v tej istej vekovej skupine 50-54 ročných žien v sledovanom období **znižila 0,61 násobne**.

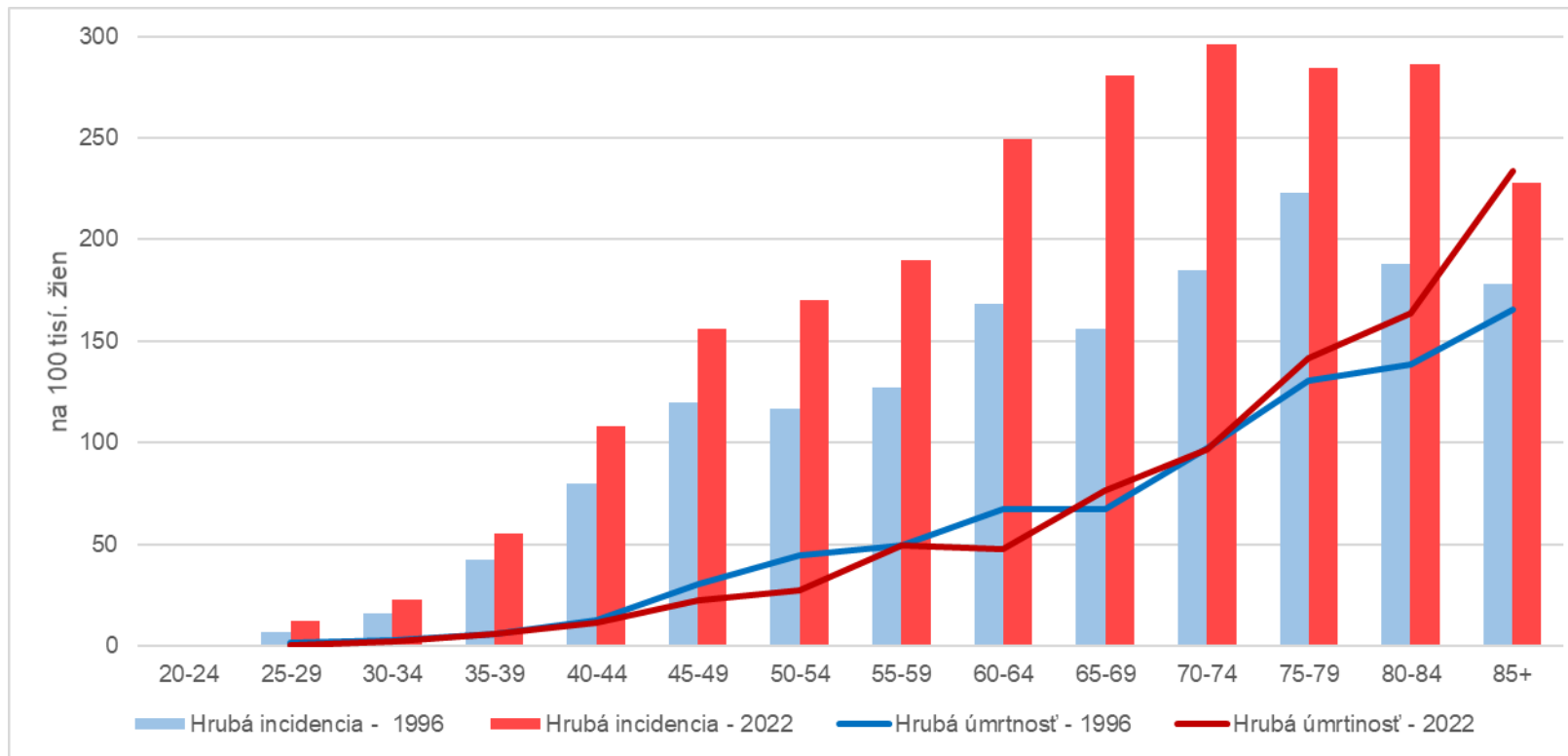
NOR SR – rok 1996

Dáta ZP – rok 2022

Vekovo-špecifická incidencia a hrubá mortalita podľa vekových skupín v rokoch 1996-2014 (NOR SR) a v rokoch 2017-2022 z údajov ZP

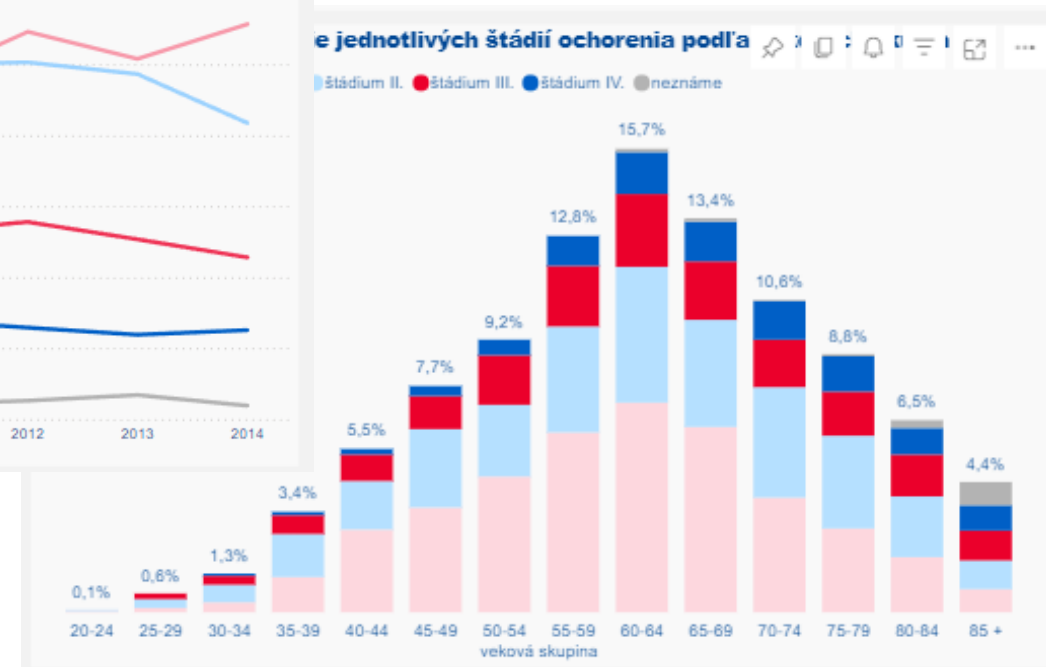
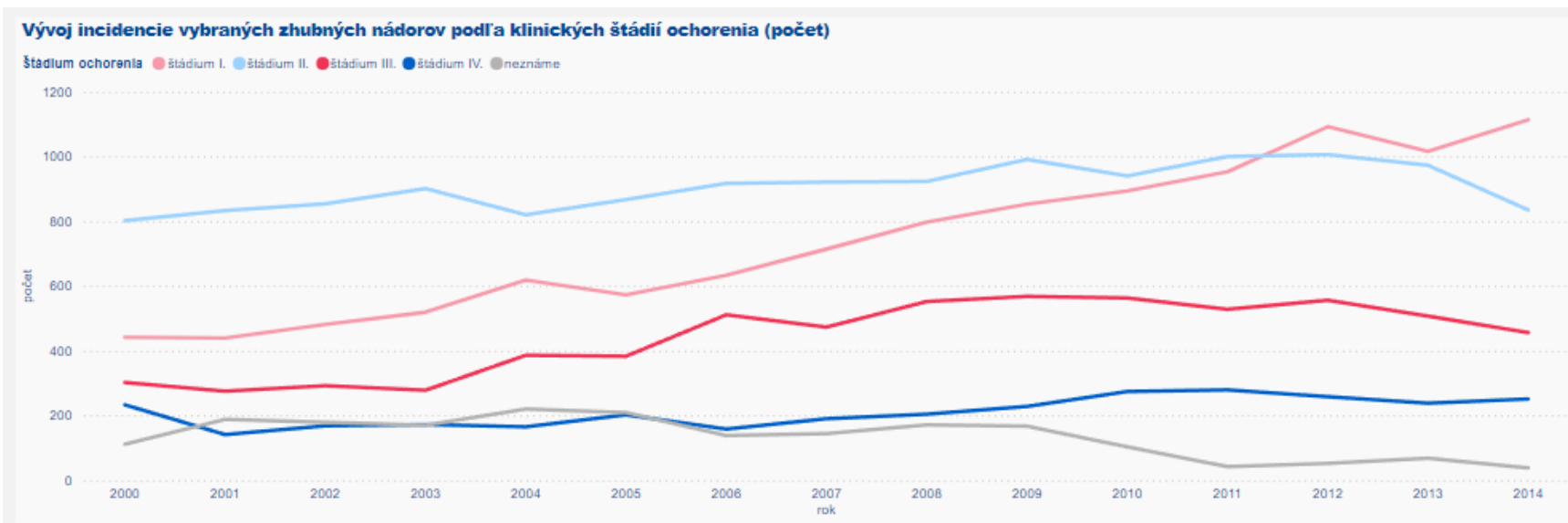
C50 – Zhubný nádor prsníka

Vývoj incidencie zhubných nádorov podľa klinických štádií ochorenia v rokoch 2000 – 2014 (NOR SR)

C50 – Zhubný nádor prsníka

Počet incidenčných prípadov zhubných nádorov diagnostikovaných v **I. klinickom štádiu ochorenia** na základe klinických údajov sledovaných v NOR SR sa od začiatku vyhodnocovania v roku 2000 zvýšil z 23,4% na 41,4% v roku 2014 čo predstavuje **nárast o 76,92 %**. Počet zachytených prípadov v I. klinickom štádiu **je od roku 2012 najpočetnejším** v porovnaní s počtom prípadov zachytených v ostatných klinických štádiách.

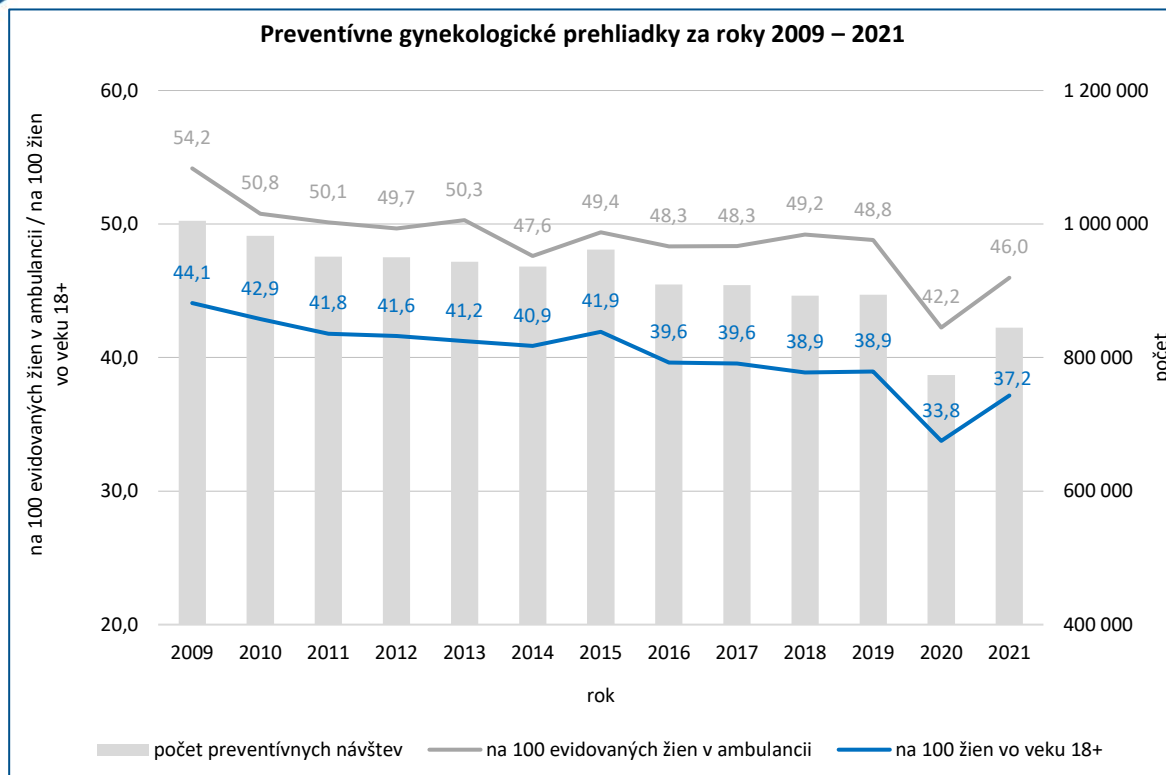

The background features a large, abstract graphic on the left side, consisting of a red shape that tapers to a point on the left and curves towards the right, set against a solid blue background. The text is positioned to the right of this graphic.

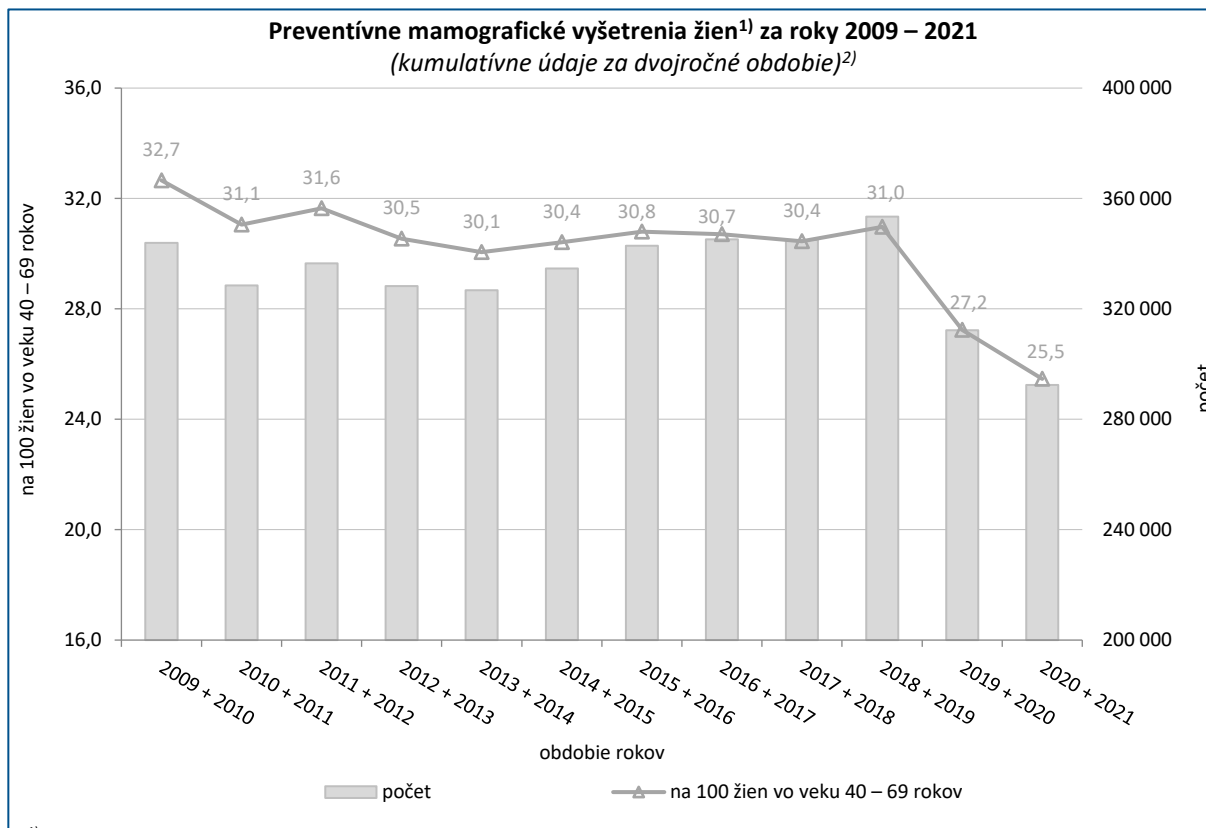
Preventívna starostlivosť

Preventívne gynekologické prehliadky

zdroj ročný výkaz A (MZ SR) 7-01

Periodicita preventívnej gynekologickej prehliadky je pre ženy vo veku od 18 rokov alebo prvého tehotenstva stanovená raz za rok.

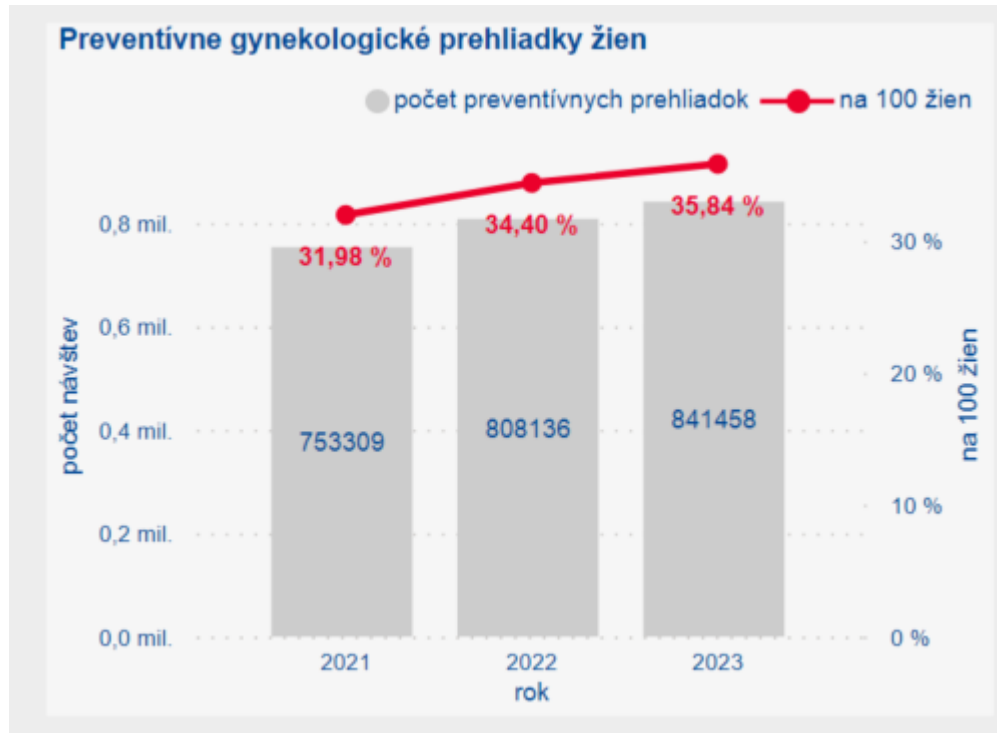

¹⁾ vyšetrenia ambulantných pacientok

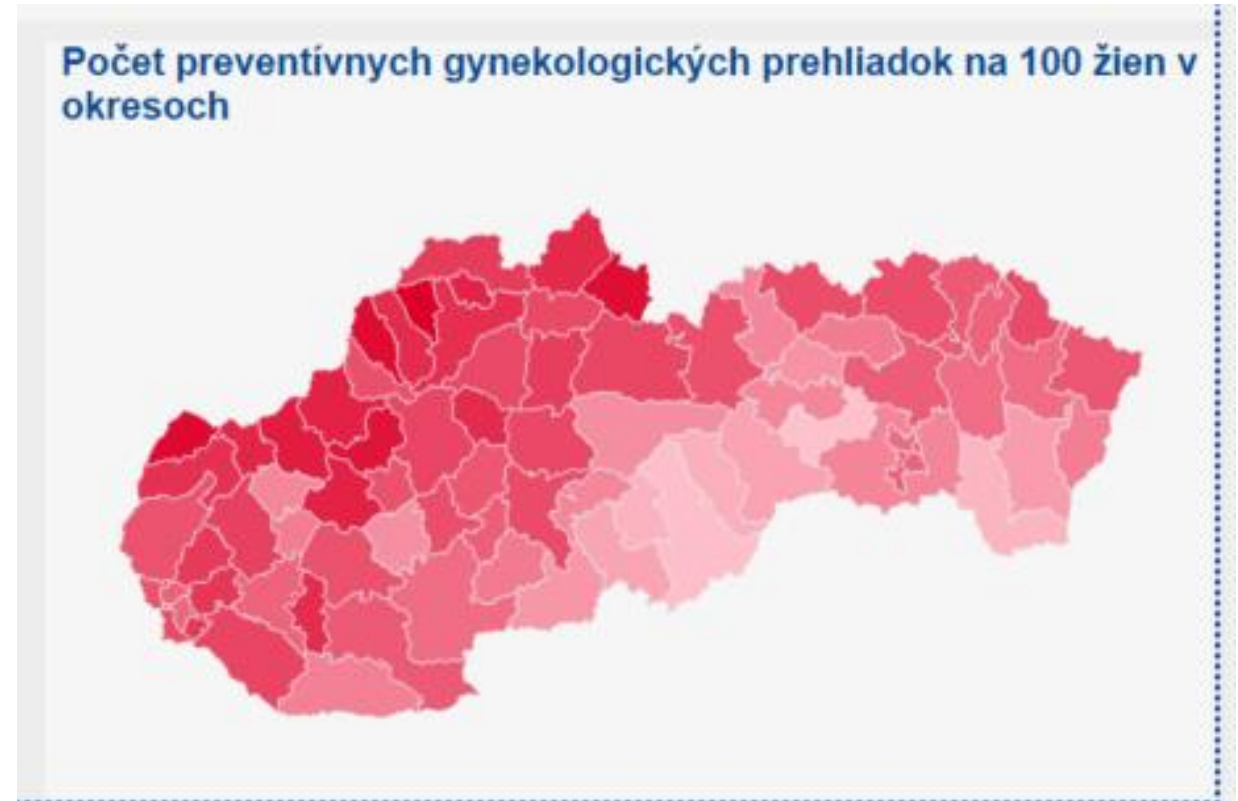
²⁾ Nakoľko periodicita preventívnych mamografických vyšetrení žien je stanovená raz za dva roky, pre výpočet ukazovateľa "Počet preventívnych mamografických vyšetrení žien pripadajúcich na 100 žien vo veku 40 – 69 rokov" bol použitý kumulatívny počet preventívnych mamografických vyšetrení za obdobie dvoch po sebe nasledujúcich rokov prepočítaný priemerným počtom žien vo veku

Preventívne gynekologické prehliadky

zdroj administratívne zdroje údajov o uhradenej zdravotnej starostlivosti zdravotnými poisťovňami

Periodicita preventívnej gynekologickej prehliadky je pre ženy vo veku od 18 rokov alebo prvého tehotenstva stanovená raz za rok.

Skriningový register a hodnotenie skriningových programov

Skríningový register Slovenskej republiky

> prevádzkovateľ národného zdravotného registra:

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI)

zákon č. 153/2013 Z. z., § 4 bod n)

> účel spracúvania osobných údajov:

- hodnotenie zdravotného stavu populácie a tvorbu zdravotníckej štatistiky,
- získanie informácií pre tvorbu a výkon štátnej zdravotnej politiky,
- pre skvalitnenie prevencie,
- zefektívnenie a trvalé zvyšovanie kvality zdravotnej starostlivosti,
- pre návrh, realizáciu a kontrolu opatrení zameraných na zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva.

> okruh dotknutých osôb:

- osoby pozvané na populačný skríning,
- osoby podstupujúce skríningové vyšetrenie za účelom predchádzania vývoja choroby.

Technická špecifikácia pre skríningový register na Slovensku

Národný skríningový register by mal pozostávať z údajov týkajúcich sa nasledovných oblastí:

- Identifikovaná cieľová populácia
- **Pozvánka na skríning**
- **Skríningový test**
- Ďalšie vyšetrenie/hodnotenie
- Liečba
- Výsledky

Uvedené oblasti sa skladajú z detailnejších dátových položiek, pričom ich kódovacie štruktúry sa **odporúča zaznamenávať pre každú osobu a každú epizódu skríningu jednotlivo.**

Databáza skríningového registra bude pozostávať z údajov zo všetkých epizód v programe. Ďalšie špecifikácie budú vypracovávané v spolupráci s MZ SR, NOI NOÚ a odbornými spoločnosťami, aby sa zabezpečila implementácia lokálnych špecifík systému zdravotnej starostlivosti a organizácie skríningového programu.

Pre naplnenie a následné vyhodnocovanie situácie v rezorte zdravotníctva, predovšetkým v súvislosti so zdravotným stavom populácie, nie len onkologických skríningových programov, je nevyhnutné **využitie štruktúrovaných záznamov elektronickej zdravotnej dokumentácie evidovanej v ezdravie** (§ 4 bod 1. a) a § 5 zákona č. 153/2013 Z. z.). Aktuálne prebieha projekt **RISEZ** (Rozšírenie portfólia služieb a inovácia služieb elektronického zdravotníctva), ktorý má o. i. za cieľ rozšíriť štruktúry záznamov v konkrétnych doménach, ako aj zabezpečiť zdieľanie údajov pre naplnenie národných zdravotných registrov a zdravotníckej štatistiky.

Prerekvizitou pre realizáciu je okrem rozvoja samotného systému ezdravie a jeho **napĺňanie zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zdravotníckych pracovníkov.**

Hodnotenie skriningových programov ako súčasť spracovania údajov v rámci Skriningového registra SR

V rámci prebiehajúcich onkologických skriningových programov:

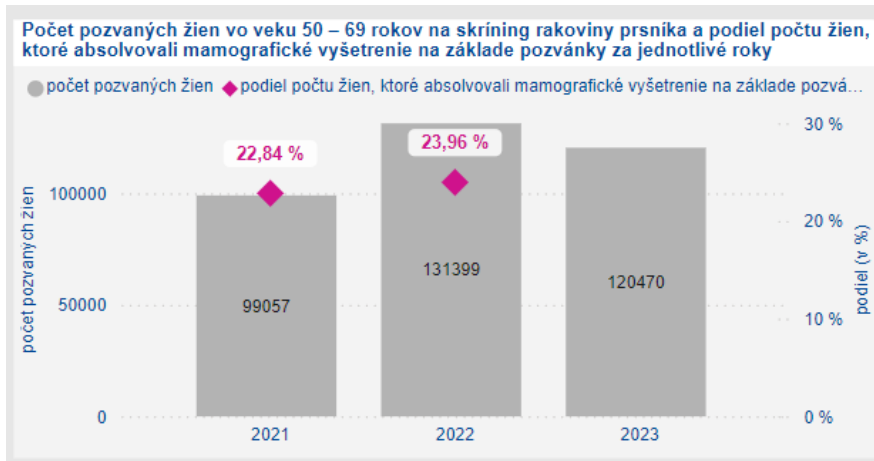
- skrining rakoviny prsníka,
- skrining rakoviny krčka maternice,
- skrining rakoviny hrubého čreva a konečníka,

NCZI zabezpečuje spracovanie údajov a výpočet indikátorov nevyhnutných pre hodnotenie bežiacich onkologických skriningových programov v úzkej spolupráci s NOI NOÚ a MZ SR **za obdobie od 1.1.2021**. Prvé publikovanie spracovaných výstupov za roky 2021 až 2023 je plánované v 4. štvrtroku 2024, následne v pravidelných ročných intervaloch na webovej stránke NCZI.

Metodika výpočtu indikátorov a definícia indikátorov vychádza zo zadania NOI NOÚ na základe ich skúseností a spolupráce so zástupcami odborných spoločností.

Zdrojom údajov sú aktuálne dostupné zdroje NZIS (národného zdravotného informačného systému prevádzkovaného NCZI) pre zdravotnícku štatistiku, v tomto prípade **spracované administratívne údaje o uhradenej zdravotnej starostlivosti**, ktoré NCZI spracováva na základe § 15 ods. 5 zákona č. 581/2004 Z. z. (Dáta ZP) konsolidovane v jednotnej štruktúre od všetkých ZP.

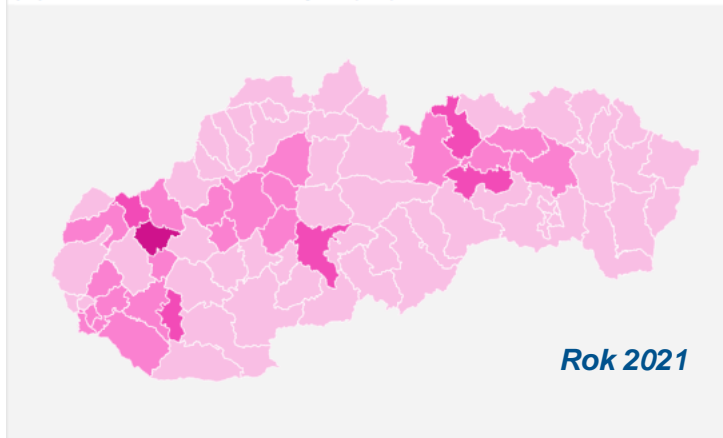
Skríning karcinómu prsníka – vybrané indikátory

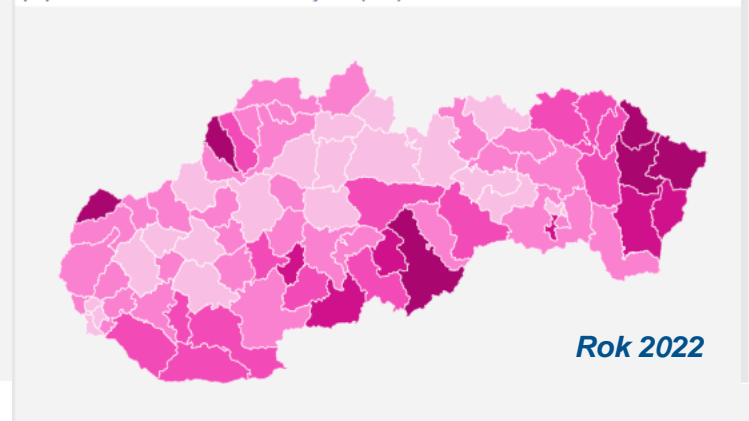
Počet pozvaných žien za sledované obdobie sa líši regionálne a je závislé na činnosti zdravotných poisťovní a samotného výskytu žien, ktoré nemali vykázané mamografické vyšetrenie, keďže zdravotné poisťovne pozývajú na skríning z cieľovej populácie iba ženy, ktoré 2 a viac rokov neabsolvovali mamografické vyšetrenie.

Podiel počtu žien, ktoré absolvovali mamografické vyšetrenie **na základe pozvánky** zaslanej v roku **2022** predstavuje **23,96%**.

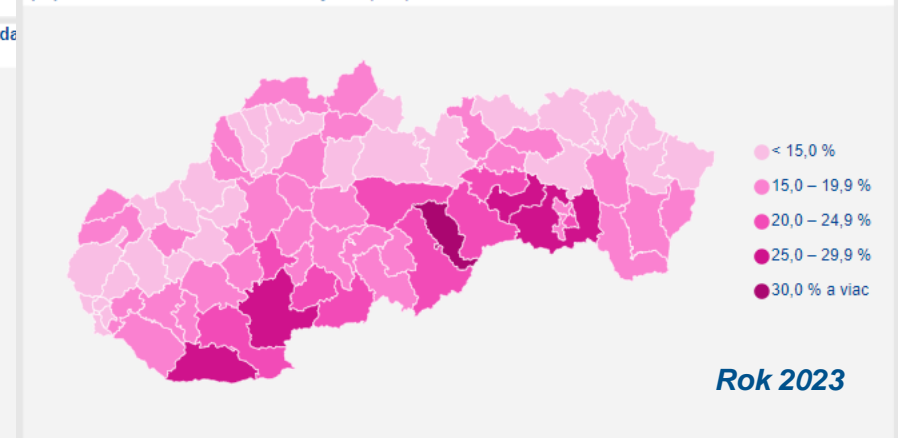
Podiel počtu žien vo veku 50 – 69 rokov pozvaných na skríning rakoviny prsníka z danej skupiny populácie v okresoch za sledovaný rok (v %)

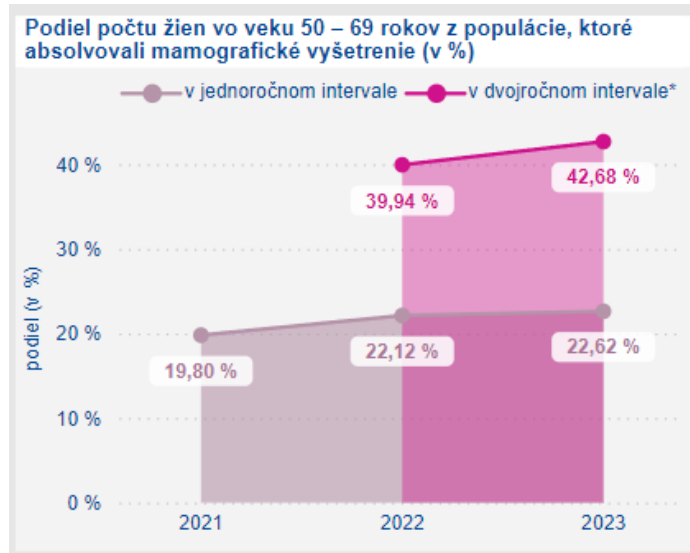
Podiel počtu žien vo veku 50 – 69 rokov pozvaných na skríning rakoviny prsníka z danej skupiny populácie v okresoch za sledovaný rok (v %)

Podiel počtu žien vo veku 50 – 69 rokov pozvaných na skríning rakoviny prsníka z danej skupiny populácie v okresoch za sledovaný rok (v %)

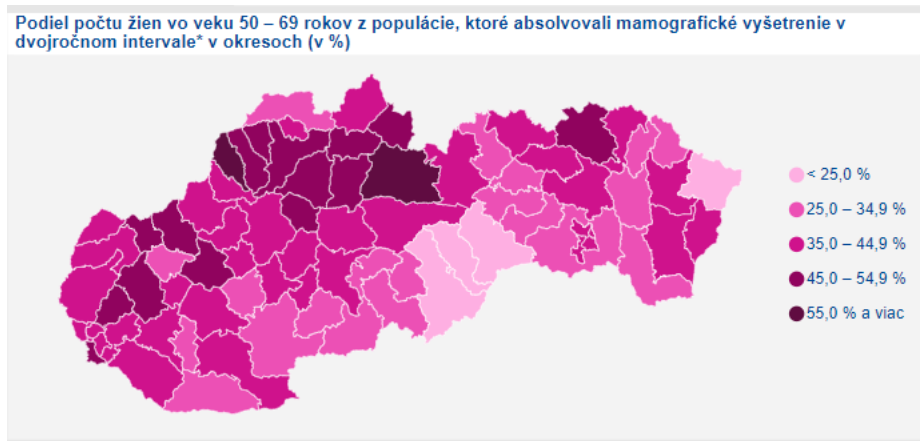

Skríning karcinómu prsníka – vybrané indikátory

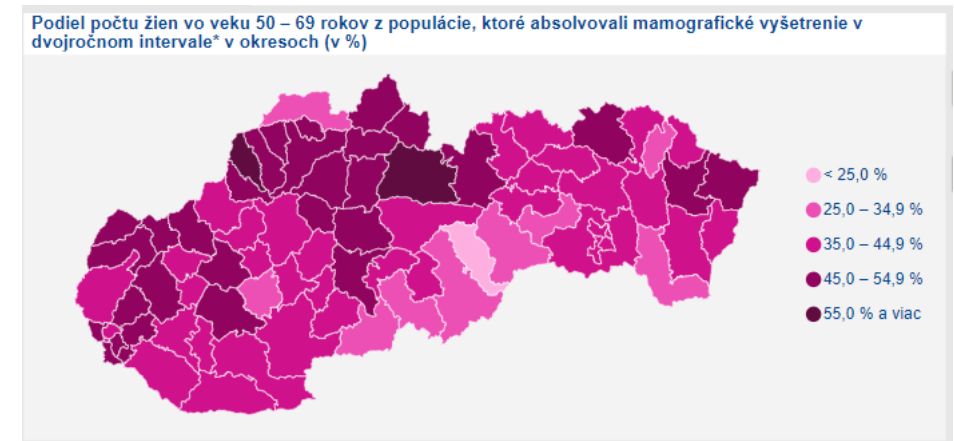

Podiel počtu žien vo veku 50-69 rokov z populácie, ktoré absolvovali mamografické vyšetrenie (v %) bez ohľadu na pozvánku predstavuje v porovnaní rokov 2021 až 2023 mierny nárast. V roku 2023 ide o podiel 22,62% žien z cieľovej populácie v jednoročnom intervale, **42,68% v dvojročnom intervale**.

Rok 2022

Rok 2023

Hodnotenie skríningových programov Indikátory definované NOI NOÚ a MZ SR

Onkologické skríningy v Slovenskej republike za roky 2021 – 2023

Spracované údaje o uhradenej zdravotnej starostlivosti na základe údajov dodaných zdravotnými poisťovňami podľa § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z.

Skríning karcinómu krčka maternice

- 1.1 Počet pozvaných žien a miera účasti na základe pozvánky
- 1.2 Absolvované skríningové vyšetrenia
- 1.3 Cytológia a prehľad indikátorov cytologických nálezov
- 1.4 Dysplázia krčka maternice a karcinóm in situ
- 1.5 Definícia indikátorov pre skríning karcinómu krčka maternice

Skríning karcinómu prsníka

- 3.1 Počet pozvaných žien a miera účasti na základe pozvánky
- 3.2 Absolvované mamografické vyšetrenia žien vo vekovej skupine 20 a viac rokov
- 3.3 Absolvované mamografické vyšetrenia žien vo vekovej skupine 50 – 69 rokov
- 3.4 Absolvovaná skríningová mamografia žien vo vekovej skupine 50 – 69 rokov na preverených skríningových mamografických pracoviskách – organizovaný mamografický skríning
- 3.5 Prehľad indikátorov
- 3.6 Definícia indikátorov pre skríning karcinómu prsníka

Skríning kolorektálneho karcinómu

- 2.1 Počet pozvaných osôb a miera účasti na základe pozvánky
- 2.2 Absolvovaný skríning TOKS (test na okultné krvácanie do stolice) u osôb vo veku od 50 do 75 rokov
- 2.3 Podiel pozitívnych výsledkov skríningu TOKS (test na okultné krvácanie do stolice) u osôb vo veku od 50 do 75 rokov
- 2.4 Kolonoskopia
- 2.5 Prehľad indikátorov
- 2.6 Definícia indikátorov pre skríning kolorektálneho karcinómu

Metodické poznámky

Plánované publikovanie v 10/2024 za hodnotené roky **2021, 2022 a 2023** na webovom sídle NCZI.

Aktualizácia na ročnej báze po spracovaní údajov od ZP.

Pravidelná (ročná) aktualizácia indikátorov na základe aktivít v rámci skríningových programov a potreby hodnotenia v spolupráci s MZ SR, NOI NOÚ a najmä **v súlade s aktivitami Komisie MZ SR pre skríning onkologických chorôb v SR.**

Súvis s ostatnými štatistickými výstupmi publikovanými NCZI v súvislosti s onkológiou a preventívnou starostlivosťou.

Ďakujeme za pozornosť!

www.nczisk.sk

[Tematické štatistické výstupy \(nczisk.sk\)](http://www.nczisk.sk)

<nczi> Národné centrum
zdravotníckych informácií